

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»
Кафедра психології і педагогіки

ПЕДАГОГІКА
ВИЩОЇ ШКОЛИ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ВИВЧЕННЯ КРЕДИТНОГО МОДУЛЯ

Рекомендовано
кафедрою психології та педагогіки
Протокол № 10 від 23. 05. 2018 р.

Завідувач кафедри
_____ Н.Ю. Воляннюк

Київ 2018

Педагогіка вищої школи. Методичні рекомендації щодо вивчення кредитного модуля. [Електронний ресурс] / Уклад.: В. П. Головенкін. – К.: КПІ імені Ігоря Сікорського, 2018. – 18 с.

Рекомендації призначені для студентів денної форми навчання. У рекомендаціях розкриваються зміст і технологія засвоєння кредитного модуля «Педагогіка вищої школи».

Мережне електронне навчальне видання

ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ВИВЧЕННЯ КРЕДИТНОГО МОДУЛЯ

Укладач *Головенкін Володимир Павлович*, канд. техн. наук, доц.

Відповідальний
за випуск *Воляннюк Наталія Юріївна*, д-р. псих. наук, проф.

Рецензенти: *Блохіна Ірина Олександрівна*, канд. псих. наук, доцент
Апішева Амінет Шабанівна ст.викладач

ЗМІСТ

1. Мета та завдання кредитного модуля
 2. Структура кредитного модуля
 3. Зміст кредитного модуля
 4. Рекомендована література
 5. Календарно-тематичний план
 6. Семінарські заняття
 7. Контрольні роботи
 8. Оцінювання результатів навчання
 9. Консультації
- Додаток А. Домашня контрольна робота
- Додаток Б. Перелік запитань до залікової контрольної роботи

1. Мета та завдання кредитного модуля

1.1. Метою кредитного модуля є формування у студентів здатностей:

- реалізації освітніх програм у відповідності до стандартів вищої освіти;
- аналізу та вибору ефективних дидактичних методів навчання;
- розробки та проведення всіх видів занять і контрольних заходів у вищому навчальному закладі;
- виховання та інтелектуальному розвитку особистості студентів;
- самостійного засвоєння педагогічної літератури;
- критичної оцінки своїх занять.

1.2. Основні завдання кредитного модуля.

Після засвоєння кредитного модуля студенти мають продемонструвати такі результати навчання:

знання:

- системи та структури освіти України;
- структури стандартів вищої освіти;
- психолого-дидактичної сутності пізнавальної діяльності;
- рекомендацій щодо структури та методів проведення різних навчальних занять;
- вимог до складу і змісту навчально-методичної документації з спеціальності та дисципліни;
- системи забезпечення якості та рекомендації щодо проведення контрольних заходів;
- сутності нових та інформаційних технологій навчання у вищій школі.

уміння:

- організувати та аналізувати свою педагогічну діяльність;
- планувати навчальні заняття згідно з робочою програмою кредитного модуля;
- розробляти зміст, проводити структурування навчального матеріалу та проводити заняття різних видів;
- забезпечувати послідовність викладення матеріалу та міждисциплінарні зв'язки;
- визначати методи та засоби навчання та контролю;
- організувати та керувати пізнавальною діяльністю студентів, формувати у студентів критичне мислення;
- аналізувати навчальну та навчально-методичну літературу і використовувати її в педагогічній практиці;
- здійснювати контроль і оцінку результатів та проводити корекцію процесу навчання.

мати уяву про:

- методи складання контрольних завдань і тестів з навчальної дисципліни та комплексних контрольних завдань з спеціальності;
- можливості застосування комп'ютерних технологій у навчальному процесі;
- дидактичні принципи побудови електронних навчальних посібників.

2. Структура кредитного модуля

На вивчення кредитного модуля відводиться 60 годин / 2 кредити.

Розподіл навчального часу

Форма навчання	Всього		Розподіл навчального часу за видами занять			Семестрова атестація
	кредитів	годин	лекції	практичні заняття	СРС	
Денна	2	60	30	6	24	Залік

3. Зміст кредитного модуля

Тема 1. Система освіти України

Мета і завдання кредитного модуля «Педагогіка вищої школи», його місце у професійній підготовці магістра. Розподіл навчального часу, семестрова атестація. Сутність РСО. Завдання індивідуальної роботи. Основна навчальна література.

Реформування системи освіти України, об'єктивні передумови та основні напрями реформування. Основні принципи освіти в Україні. Європейський освітній простір. Кроки Болонського процесу. Завдання та ідеї Болонського процесу. Європейська та національна рамки кваліфікацій.

Склад системи освіти. Результати реформування системи вищої освіти України. Структура освіти. Рівні та ступені вищої освіти. Основні поняття професійної сфери – кваліфікація, професія, спеціальність. Рівні професійної діяльності. Типи вищих навчальних закладів.

Тема 2. Психолого-дидактичні основи процесу навчання

Сутність та взаємозв'язок основних понять теорії навчання: знання, навички, уміння, компетентність і компетенції, педагогічний процес, дидактична система, зміст освіти і навчання, методи і форми навчання, методика, засоби навчання.

Психологічна модель процесу пізнання. Сутність психологічних процесів пізнавальної діяльності та управління ними у процесі навчання. Структура і зміст дидактичного процесу. Рівні цілей навчання, викладання та засвоєння навчальної інформації. Таксономія освітніх цілей Б. Блюма.

Взаємозв'язок законів, принципів та правил дидактики. Основний закон дидактики та його практичне значення. Основні принципи дидактики науковості, системності, доступності, свідомості, зв'язку теорії та практики, єдності колективного та індивідуального. Рекомендації щодо використання принципів дидактики при підготовці і проведенні різних видів занять. Мотиви навчання та управління мотивацією.

Тема 3. Основні види навчальних занять і методи навчання

Класифікація форм і видів навчальних занять. Лекції, практичні та семінарські заняття, лабораторні роботи, індивідуальні навчальні заняття, консультації, індивідуальні завдання, самостійна робота студентів. Роль та місце лекції у вищому

навчальному закладі. Переваги та недоліки лекційного метода навчання. Головні дидактичні завдання лекції. Типи лекцій, їх призначення та особливості. Основні дидактичні вимоги до лекції. Зміст та структура лекції. Управління пізнавальною діяльністю студентів. Методи активізації пізнавальної діяльності. Стимули активізації пізнавальної діяльності студентів. Методика читання лекції. Лекторські дані.

Призначення, зміст і методика проведення практичних занять. Оцінювання практичних занять. Види семінарських занять, їх цілі та завдання, методика проведення. Оцінювання семінарських занять.

Призначення та завдання лабораторних робіт і комп'ютерних практикумів, методика їх проведення. Вимоги до методичного забезпечення. Оцінювання лабораторних робіт і комп'ютерних практикумів.

Тема 4. Культура педагогічного спілкування

Зміст та засоби спілкування. Види та рівні спілкування. Соціальна ситуація спілкування. Педагогічне спілкування як різновид соціальної ситуації.

Спілкування зі студентами в системі професійних цінностей викладача вищого навчального закладу. Обсяг, інтенсивність та зміст спілкування викладача зі студентами. Емоційно-творчий аспект педагогічного спілкування.

Психологічні особливості розуміння викладачем особистості студента. Поняття про педагогічний такт. Структура педагогічного такту. Методи розв'язання педагогічних конфліктів.

Тема 5. Методичне забезпечення навчального процесу

Склад навчально-методичної документації з спеціальності. Призначення та структура навчальних і робочих навчальних планів. Склад навчально-методичної документації з дисципліни. Вимоги до структури і змісту програми навчальної дисципліни та робочої програми кредитного модуля.

Тема 5. Система забезпечення якості освіти

Призначення та склад системи забезпечення якості освіти. Призначення та основні принципи ліцензування і акредитації. Система стандартів вищої освіти. Вимоги до змісту та структури стандартів вищої освіти та освітніх програм. Компетентний підхід щодо розробки стандартів вищої освіти.

Цілі та завдання контролю якості навчання. Основні фактори, що впливають на якість навчання. Об'єкт і предмет контролю. Вимоги до системи контролю. Валідність, надійність, достовірність та ефективність контролю. Види та рівні контролю, їх завдання, цілі та функції. Форми контролю.

Завдання та види педагогічної кваліметрії. Кваліметричні шкали. Аналіз існуючих систем оцінювання. Вимоги до контрольних завдань. Особливості тестового контролю. Критерії та методи аналізу результатів контролю.

Тема 6. Нові технології навчання

Загальна характеристика педагогічних технологій. Кредитна система організації навчального процесу. Рейтингові системи оцінки якості навчання. Ігрові методи навчання. Основні ознаки ігрових методів. Особливості організації ділових ігор, розігрування ролей, мозкового штурму, ігрового проектування. Основні принципи

побудови ділової гри. Основні принципи дистанційних технологій навчання. Дидактичні вимоги до електронних посібників. Принципи технології змішаного навчання.

4. Рекомендована література

4.1. Базова

1. Головенкін В.П. Педагогіка вищої школи (андрагогіка): Підручник. – К.: НТУ «КПІ», 2009. – 406 с.
2. Стандарти вищої освіти НТУУ «КПІ»: Рекомендації до розроблення [Текст] / Уклад. В. П. Головенкін. – К. : НТУУ «КПІ», 2016. – 39 с.
3. Освітні програми НТУУ «КПІ»: Рекомендації до розроблення [Текст] / Уклад. В. П. Головенкін. – К. : НТУУ «КПІ», 2016. – 40 с.
4. Методичні рекомендації до складання програм навчальних дисциплін та робочих програм кредитних модулів [Текст] / Уклад. В. П. Головенкін. – 4-е вид., перероб. і доп. – К. : НТУУ «КПІ», 2014. – 28 с.
5. Педагогіка вищої школи. Методичні рекомендації щодо вивчення кредитного модуля. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.login.kpi.ua/>.

4.2. Допоміжна

1. Згуровський М.З. Стан та завдання вищої освіти України в контексті Болонського процесу. К.: ІВЦ "Політехніка", 2004. – 76 с.
2. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. –К.: Либідь, 1998.
3. Освітні технології. Навчально-методичний посібник. /ред. О.М.Пехота/ – К.: "АСК", 2001.
4. Кроки до Болонського процесу. Збірник матеріалів./Уклад. Головенкін В.П./ – К.: ІВЦ "Політехніка", 2004. – 110 с.
5. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача: Навчальний посібник. –Х.: Вид-во НФаУ, 2009. –140 с.
6. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація: Навчальний посібник. – К.: ВЦ „Академія”, 2006. – 256 с.
7. Цимбалюк І.М. Психологія спілкування: Навчальний посібник. – К.: ВД „Професіонал”, 2004. – 304 с.
8. Вербицкий А.А. Активное обучение в высшей школе. – М.: Высшая школа, – 207 с.
9. Андреев А.А. Педагогика высшей школы (прикладная педагогика) Уч.пос. в 2-х кн. –М.:МЭСИ, 2000.

5. Календарно-тематичний план

Тиждень	Теми лекцій	Заходи	
1	Реформування системи освіти		
2	Болонський процес	Планування СЗ	
3	Система освіти України	ЕК- 1, Визначення теми ДКР	
4	Основні поняття теорії навчання		
5	Психоло-дидактичні основи теорії навчання	ЕК-2	Проведення 1 семінарські.

6	Види навчальних занять. Лекція як основний вид навчальних занять		заняття
7	Дидактичні вимоги до лекції та методична майстерність викладача	ЕК-3	Проведення 2 семінарські. заняття
8	Методика проведення практичних і семінарських занять		
9	Методика проведення лабораторних робіт і комп'ютерних практикумів	ЕК-4 Подання ДКР	
10	Система забезпечення якості освіти		
11	Основні характеристики системи контролю якості навчання	ЕК-5	
12	Проблеми педагогічної діагностики – 1		
13	Проблеми педагогічної діагностики – 2	ЕК-6	
14	Нові технології навчання		
15	Інформаційні технології навчання	Підсумки рейтингу	
16		Підготовка до залікової контрольної роботи	
17		Залікова контрольна робота	
18		Резерв	

6. Семінарські заняття

Семінар 1

Тема: Сутність принципів дидактики та правила запровадження

Взаємозв'язок законів, принципів та правил дидактики. Основний закон дидактики та його практичне значення. Основні принципи дидактики науковості, системності, доступності, свідомості, зв'язку теорії та практики, єдності колективного та індивідуального. Правила практичної реалізації принципів дидактики у навчальному процесі. Мотиви навчання та управління мотивацією.

Література:

1. Головенкін, В. П. Педагогіка вищої школи (Андрагогіка): Підручник. – К.: НТУУ "КПІ", 2009. – 406 с.
2. Бондарчук, О. І. Основи педагогіки та психології. Курс лекцій. – К.: МАУП, 1999.
3. Основы педагогики и психологии высшей школы. /Под ред. А. В. Петровского/. – М.: Изд.Моск.универс., 1986. – 303 с.
4. Падалка, О. С. та ін. Педагогічні технології. Навч. пос. –К.: Укр. енциклопедія, 1995.
5. Алексюк, А. М. Педагогіка вищої освіти України. –К.: Либідь, 1998.
6. Коротяєв, Б. І. Педагогіка вищої школи: Навч. пос. –К., 1990.
7. Зязюн, І. А., Карамушка, Л. М. та ін. Педагогічна майстерність. К.: Вища школа, 1997.
8. Маркова, А. К. Формирование мотивации обучения. – М.: 1990.

Семінар 2

Тема: Культура педагогічного спілкування

Зміст та засоби спілкування. Види та рівні спілкування. Соціальна ситуація спілкування. Педагогічне спілкування як різновид соціальної ситуації.

Спілкування зі студентами в системі професійних цінностей викладача вищого навчального закладу. Обсяг, інтенсивність та зміст спілкування викладача зі студентами. Емоційно-творчий аспект педагогічного спілкування.

Психологічні особливості розуміння викладачем особистості студента. Сутність і складові педагогічного такту. Методи розв'язання педагогічних конфліктів.

Література:

1. Зязюн, І. А., Карамушка Л. М. та ін. Педагогічна майстерність. К.: Вища школа, 1997.
2. Иванова, Т. В. Культура педагогического общения. / Под ред. И. А. Зязюна/ – К.: ЦВП, 1999.- 356 с.
3. Бутенко, Н. Ю. Комунікативні процеси у навчанні. Навч.- метод. посібн. – К., 2005.
4. Рыбакова, М. М. Конфликт и взаимодействие в педагогическом процессе. – М.: Просвещение, 1991.
5. Ложкин, Г. В. Практическая психология конфликта. – К.: МАУП, 2000. –256с.
6. Ложкін, Г. В., Коць М.О. та ін. Технологія розв'язування конфліктів у педагогічній взаємодії. Луцьк: Вежа, 2000.
7. Корнелиус, Х., Фейр Ш. Выиграть может каждый./Как разрешать конфликты/. – М.: Стрингер, 1992.
8. Жуков, Ю. М. и др. Диагностика и развитие компетентности в общении. – М.: МГУ, 1990.
9. Журавлев, В. И. Основы педагогической конфликтологии. М., 1995.
10. Зязюн, І. А., Сысоева. Основы педагогической техники. Из-во Полтавского педагогического института, 1991.
11. Волков, В. А. Психология о педагогических проблемах. – М., Просвещение, 1981.
12. Алова, Г. Н., Чихачев, В. П. Пути активизации взаимодействия преподавателя и студентов в учебном процессе современного вуза. – М., 1987.
13. Рогинский, М. Ю. Психология обучения в вузе. Педагогическое общение. – Львов, 1991.
14. Кудрявцев, Т. В. Психология профессионального обучения и воспитания. – М.: МЭИ, 1995.
15. Психологический анализ учебной деятельности. /Под ред. В.Д.Шарикова и В.Н.Дружинина/. – М., 1991.

7. Контрольні роботи

З метою забезпечення систематичної роботи студентів на непарних лекціях проводиться шість експрес-контролів за матеріалами попередніх лекцій. Для поглиблення знань студентів із навчальної дисципліни, розвитку досвіду самостійної

роботи з педагогічною літературою, формування умінь використовувати принципи дидактики при проведенні навчальних занять передбачається виконання домашньої контрольної роботи (ДКР). Перелік завдань, вимоги до складу та оформлення ДКР надано у Додатку А. Термін подання ДКР 9-й тиждень до кімн. 240-1.

Студенти, які протягом семестру накопичили менш ніж 60 балів виконують залікову контрольну роботу.

8. Оцінювання результатів навчання

Результати навчання з кредитного модуля оцінюються за стобальною шкалою. Оцінюються експрес-контрольні роботи, якість роботи студентів на семінарських заняттях, ДКР студента та залікова контрольна робота. Необхідною умовою допуску до залікової контрольної роботи є позитивна оцінка із ДКР.

Експрес-контрольні роботи оцінюються із 6 балів:

- «відмінно» – повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 6 балів;
- «добре» – достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями – 5-4 балів;
- «задовільно» – неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки – 3 бали;
- «незадовільно» – незадовільна відповідь (не відповідає вимогам на «задовільно») – 0 балів.

Семінарське заняття оцінюється із 12 балів:

- «відмінно» – творче розкриття одного з питань, вільне володіння матеріалом – 12 балів;
- «добре» – глибоке розкриття одного з питань дискусії – 11-10 балів;
- «задовільно» – повне розкриття одного з питань дискусії – 9-7 балів;
- «достатньо» – активна участь у роботі семінару – 6 балів;
- два найкращих студента можуть додатково отримати + 1 бал;
- присутність на семінарі – 2 бали;
- відсутність на семінарі – -4 балів.

Домашня контрольна робота оцінюється із 40 балів за такими критеріями:

- «відмінно» – творчий підхід до розкриття проблеми – 40-38 балів;
- «добре» – глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція – 37-30 балів;
- «задовільно» – обґрунтоване розкриття проблеми з певними недоліками – 29-25 балів;
- «достатньо» – робота компілятивного рівня, або завдання виконане неповно – 24-20 балів;
- «незадовільно» – завдання не виконане, ДКР не зараховано – 0 балів.

За кожний тиждень затримки із поданням ДКР нараховуються штрафні бали – 2 бали (не більш ніж 6 балів).

8.4. Залікова контрольна робота оцінюється із 60 балів. Контрольне завдання цієї роботи складається з трьох питань різних розділів програми дисципліни з переліку, що наданий у Додатку Б.

Кожне запитання оцінюється з 20 балів за такими критеріями:

- «відмінно» – повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 20...19 балів;
- «добре» – достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації, або незначні неточності) – 18...15 балів;
- «задовільно» – неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації та деякі помилки) – 14...12 балів;
- «достатньо» – неповна відповідь (не менше 50% потрібної інформації) або суттєві помилки – 11...10 балів;
- «незадовільно» – незадовільна відповідь – 0 балів.

. Сума рейтингових балів, отриманих студентом на протязі семестру переводиться до підсумкової оцінки згідно з таблицею. Якщо сума балів менш ніж 60, студент виконує залікову контрольну роботу. У цьому разі сума балів за виконання ДКР та залікову контрольну роботу переводиться до підсумкової оцінки згідно з таблицею.

Бали $R = r_{\text{ДКР}} + r_1 + r_2 + r_3$	Оцінка
100 ... 95	відмінно
94 ... 85	дуже добре
84 ... 75	добре
74 ... 65	задовільно
64 ... 60	достатньо
Менш ніж 60	незадовільно
ДКР не зараховано	не допущено

9. Консультації

Консультації проводяться щопонеділка о 15-16 годин, кімн. 240-1.

Домашня контрольна робота

Кожен студент самостійно формує тему ДКР (див. таблицю). Конкретний кредитний модуль (КМ) за вільним вибором студента обирається з переліку КМ першого року магістерської програми. Для виконання ДКР студент має отримати на відповідній кафедрі робочу програму обраного КМ. Далі студент обирає принцип дидактики, вид навчального заняття та формує тему ДКР.

Приклади тем ДКР

№ зав-дання	Теми ДКР
1	Методичні рекомендації щодо застосування дидактичного принципу науковості при підготовці та проведенні лекцій з кредитного модуля
2	Методичні рекомендації щодо застосування дидактичного принципу свідомості й активності при підготовці та проведенні лекцій з кредитного модуля
3	Методичні рекомендації щодо застосування дидактичного принципу зв'язку теорії і практики при підготовці та проведенні лекцій з кредитного модуля
4	Методичні рекомендації щодо застосування дидактичного принципу науковості при підготовці та проведенні лабораторного заняття з кредитного модуля
5	Методичні рекомендації щодо застосування дидактичного принципу свідомості й активності при підготовці та проведенні лабораторного заняття з кредитного модуля
6	Методичні рекомендації щодо застосування дидактичного принципу зв'язку теорії і практики при підготовці та проведенні лабораторного заняття з кредитного модуля
7	Методичні рекомендації щодо застосування дидактичного принципу єдності колективного й індивідуального при підготовці та проведенні комп'ютерного практикуму з кредитного модуля
8	Методичні рекомендації щодо застосування дидактичного принципу науковості при підготовці та проведенні практичного заняття з кредитного модуля
9	Методичні рекомендації щодо застосування дидактичного принципу свідомості й активності при підготовці та проведенні практичного заняття з кредитного модуля
10	Методичні рекомендації щодо застосування дидактичного принципу зв'язку теорії і практики при підготовці та проведенні практичного заняття з кредитного модуля

11	Методичні рекомендації щодо застосування дидактичного принципу єдності колективного й індивідуального при підготовці та проведенні практичного заняття з кредитного модуля
12	

ДКР обсягом 12-15 сторінок формату А4 тексту у редакторі Word, кегль 14, інтервал 1,5 повинен містити: зміст, вступ, основну частину, висновки та список літератури. В основній частині необхідно розкрити загальну характеристику обраного кредитного модуля, а саме його мету і завдання. Важливо правильно сформулювати мету кредитного модуля у вигляді здатностей, які має бути сформовані у студента (див. Л1, розділ II, п.3 та Л2, Л3). Завдання КМ формулюються як заплановані результати навчання, а саме, які знання і уміння має продемонструвати студент після закінчення навчання. Далі необхідно розкрити сутність певного принципу дидактики та конкретні практичні рекомендації і приклади щодо його застосування стосовно саме цього КМ. Більш детально потрібно надати такі рекомендації та приклади щодо проведення одного навчального заняття з певної теми згідно з робочою програмою КМ.

Обов'язково потрібно зазначати порядковими номерами посилання на використані літературні джерела (сайти). У висновках (2-3 сторінки), крім узагальнень, бажано викласти власний погляд на проблему використання обраного принципу дидактики.

Титульний аркуш ДКР має такі реквізити:

Розташовуються зверху в центрі –

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»
Кафедра психології і педагогіки

Далі посередині аркуша –

Домашня контрольна робота з кредитного модуля «Педагогіка вищої школи»
на тему _____

ПШБ
та шифр навчальної групи

Роботу перевірів
доц. Головенкін В.П.

Київ 2018

Вимоги до оформлення бібліографічного опису літературних джерел

Бібліографічний опис літературних (інформаційних) джерел складається за стандартом "Бібліографічний запис. Бібліографічний опис" (ДСТУ 7.1:2006).

ОСНОВНІ ВИМОГИ

1. Після прізвища ставиться кома та пробіл, а також пробіл між складовими ініціалів : Мельник, В. М.
2. Усі елементи в опису пишуться зі стрічної літери крім перших слів кожної області та заголовків у всіх описах.
3. Після заголовку вид матеріалу пишуть у квадратних дужках без пропусків і без скорочення: [Текст] або [Text], [Електронний ресурс].
4. У квадратних дужках пишуть усе, що запозичене з інших джерел або за даними аналізу матеріалу.
5. Прізвище першого автора при опису одного автора повторюють в області відповідальності (за косою рисою), а при опису двох і трьох авторів прізвище першого автора пишуть перед заголовком та після косої риски пишуть усіх авторів.
6. При наявності більше трьох авторів в області відповідальності (за косою рисою) пишуть лише першого автора (за бажанням можна писати всіх авторів) та ін.: [та ін.].
7. У дисертації та авторефераті в області відповідальності пишуть повністю прізвище, ім'я та по-батькові.
8. У патентних документах в області відповідальності на відміну від інших документів пишуть спочатку прізвище, а потім ініціали.
9. Знаки ; та : розділяють пробілами з обох боків.
10. Реєстраційний номер книги (ISBN) пишуть, якщо він є.
11. Відсутні пробіли в нумерації сторінок : 8–10.
12. У кінці опису ставиться крапка.

ПРИКЛАДИ:

Монографії:

Фещенко Ю. І. Менеджмент у фтизіатрії [Текст] / Ю. І. Фещенко, В. М. Мельник, А. В. Лірник. — К. : Здоров'я, 2007. — 680 с. — ISBN 978-966-463-001-3.

Пархоменко, В. Д. Інформаційна аналітика у сфері науково-технічної діяльності [Текст] / В. Д. Пархоменко, О. В. Пархоменко. — К. : УкрІНТЕІ, 2006. — 224 с.

Актуальні питання методології та практики науково-технічної політики [Текст] / під. ред. Б. А. Малицького. — К. : [б. в.], 2001. — 291 с.

Журнальні статті:

Процюк, Р. Г. Особливості перебігу туберкульозу легень у ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД [Текст] / Р. Г. Процюк // Український пульмонологічний журнал. — 2007. — № 4. — С. 9–13.

Стадникова, А. В. Диссеминированный туберкулез легких в современных условиях. Есть ли смысл разделять его на острый, подострый, хронический? [Текст] / А. В. Стадникова, Т. А. Синенко, О. В. Ширапова // Український пульмонологічний журнал. — 2007. — № 4. — С. 17–20.

Проблеми організаційного забезпечення лікування хворих на хіміорезистентний туберкульоз [Текст] / І. М. Горбатюк, С. В. Зайков, С. М. Цвігун, Н. М. Гончар // Український пульмонологічний журнал. — 2007. — № 4. — С. 21–23.

Проблеми організаційного забезпечення лікування хворих на хіміо-резистентний туберкульоз [Текст] / І. М. Горбатюк [та ін.] // Український пульмонологічний журнал. — 2007. — № 4. — С. 21–23.

Сучасні питання хірургічного лікування хворих із вперше виявленим деструктивним туберкульозом легень (огляд літератури) [Електронний ресурс] / Б. В. Радіонов [та ін.]
Режим доступу: <http://www.ifp.kiev.ua/ftp1/original/2008/kalabuha2008.pdf>.

Перелік запитань до залікової контрольної роботи

1. Розкрийте зміст поняття «освіта». Сформулюйте основні цілі освіти.
2. Зробіть аналіз основних передумов реформування вищої освіти.
3. Зробіть аналіз основних переваг та недоліків радянської системи освіти.
4. Сформулюйте основні цілі та зробіть аналіз основних напрямів реформування вищої освіти в Україні.
5. Розкрийте основні цілі та ідеї Болонського процесу.
6. Розкрийте призначення і сутність Європейської та національної рамок кваліфікацій.
7. Зробіть аналіз запровадження положень Болонського процесу у вищій освіті України.
8. Обґрунтуйте основні принципи освіти в Україні та шляхи їх запровадження.
9. Складові системи освіти. Обґрунтуйте їх функціональні завдання.
10. Структура освіти в Україні та її зв'язок із національною рамкою кваліфікацій.
11. Розкрийте сутність професійної діяльності різних рівнів.
12. Розкрийте сутність рівнів та ступенів вищої освіти в Україні.
13. Дайте визначення таких понять: освітній рівень, професія, спеціальність, спеціалізація, кваліфікація. Поясніть використання цих понять у стандартах вищої освіти.
14. Типи ВНЗ в Україні. Дайте визначення різних типів ВНЗ.
15. Розкрийте основні наукові завдання педагогіки вищої школи та педагогічної психології.
16. Розкрийте сутність понять: знання, навички та уміння. Поясніть їх діалектичний зв'язок та особливості формування навичок та умінь.
17. Дайте визначення понять: навчальний процес, зміст освіти та зміст навчання. Поясніть використання цих понять у стандартах вищої освіти.
18. Розкрийте зміст понять: форми і методи навчання, методика, форми організації навчального процесу, засоби навчання, дидактичні засоби. У яких навчально-методичних документах використовуються ці поняття?
19. Психологічна сутність пізнавальної діяльності. Модель процесу пізнання. Сутність та властивості психологічних процесів: мотив, установка, увага, відчуття, сприйняття, уявлення, розуміння, засвоєння. Завдання викладача щодо управління цими процесами.
20. Розкрийте сутність етапів дидактичного процесу, їх цілі та результат, основні завдання викладача на цих етапах.
21. Розкрийте сутність двох типів психологічної діяльності. Їх значення для педагогічної практики.
22. Розкрийте сутність різних рівнів цілей навчання, викладання та засвоєння навчальної інформації. Сутність і завдання таксономії освітніх цілей Б. Блюма.
23. Взаємозв'язок законів, принципів та правил дидактики. Сформулюйте основний закон дидактики. Які практичні висновки випливають з нього?

24. Розкрийте сутність основних принципів дидактики. Обґрунтуйте їхню важливість для педагогічної практики. Розкрийте правила реалізації принципів дидактики при проведенні навчальних занять різних видів.
25. Мотивація навчання. Обґрунтуйте завдання викладача та методи управління мотивацією студентів.
26. Основні дидактичні завдання лекції. Переваги та недоліки лекційного метода. Обґрунтуйте шляхи усунення цих недоліків.
27. Основні дидактичні вимоги до змісту і структури лекції. Завдання викладача щодо забезпечення цих вимог.
28. Призначення та особливості різних типів лекцій. Розкрийте принципи побудови проблемної лекції.
29. Розкрийте сутність основних методів активізації пізнавальної діяльності студентів на лекції.
30. Розкрийте призначення і сутність основних стимулів активізації пізнавальної діяльності на лекції.
31. Дайте визначення семінарського заняття. Дидактичні завдання різних типів семінарських занять та особливості їх проведення. Оцінювання якості семінарських занять.
32. Дайте визначення практичного та лабораторного занять (К/ПР). Їх дидактичні завдання. Застосування принципів дидактики. Оцінювання якості цих занять.
33. Дайте рекомендації щодо використання певних принципів дидактики при проведенні навчальних занять різних видів.
34. Розкрийте склад і призначення системи стандартів вищої освіти (СВО).
35. Розкрийте призначення та структуру стандарту вищої освіти та освітньої програми. Які завдання вирішуються різними користувачами на підставі цих документів.
36. Сутність компетентнісного підходу до розроблення складових СВО.
37. Призначення та склад системи забезпечення якості освіти. Призначення та сутність процедур забезпечення якості.
38. Розкрийте склад і призначення кафедрального методичного забезпечення зі спеціальності та навчальної дисципліни.
39. Сформулюйте призначення і основні вимоги до навчального та робочого навчальних планів. Дайте рекомендації щодо використання певних принципів дидактики при складанні навчального та робочого навчальних планів.
40. Розкрийте призначення та структуру програми навчальної дисципліни. Розкрийте зміст основних етапів її розробки. Дайте рекомендації щодо використання певних принципів дидактики при розробленні програми навчальної дисципліни..
41. Розкрийте призначення і вимоги до структури і змісту складових робочої програми кредитного модуля. Дайте рекомендації щодо використання певних принципів дидактики при розробленні робочої програми.
42. Цілі та завдання контролю якості навчання. Зробіть аналіз основних факторів, що впливають на якість навчання.
43. Розкрийте основні вимоги до системи контролю якості навчання, обґрунтуйте шляхи їх забезпечення.

44. Розкрийте сутність основних видів контролю, обґрунтуйте їх цілі, функції та завдання.
45. Зробіть аналіз переваг та недоліків різних форм контролю якості підготовки студентів.
46. Завдання педагогічної діагностики та педагогічної кваліметрії. Види кваліметрії та їх використання у педагогіці.
47. Сутність типів кваліметричних шкал та їх використання у педагогіці.
48. Дайте визначення понять «оцінка» і «відмітка», обґрунтуйте їх основні функції.. Зробіть аналіз існуючих систем оцінювання.
49. Розкрийте сутність вимог до контрольних завдань, обґрунтуйте шляхи їх забезпечення. Використання таксономії Б.Блюма при розробленні контрольних завдань.
50. Розкрийте сутність контрольних завдань різних рівнів та вимоги до них.
51. Обґрунтуйте шляхи до вибору складності, трудомісткості та тривалості контролю.
52. Сутність критеріїв і методів аналізу результатів контролю, їх використання у педагогічній практиці.
53. Дайте визначення поняттю “технологія навчання”. Розкрийте структуру та принципи нових технологій навчання.
54. Сформулюйте сутність та основні положення нових педагогічних технологій. Дайте рекомендації щодо застосування цих положень при проведенні різних видів занять. (особистісно-орієнтована педагогічна технологія, технологія розвиваючого навчання, технологія формування творчої особистості, технологія навчання як дослідження, технологія проблемного навчання, технологія контекстного навчання тощо).
55. Обґрунтуйте цілі та завдання та принципи побудови рейтингової системи оцінки успішності навчання.
56. Сутність модульної технології навчання, її переваги та умови впровадження.
57. Сутність ігрових методів навчання. Основні принципи побудови навчальної гри. Розкрийте основні ознаки різних видів ігрових методів навчання. Принципи побудови ділової гри.
58. Сформулюйте основні принципи дистанційної освіти та навчання.
59. Розкрийте сутність технології змішаного навчання.
60. Обґрунтуйте дидактичні вимоги до електронних навчальних посібників.
61. Види та рівні педагогічного спілкування. Розкрийте сутність емоційно творчого аспекту педагогічного спілкування.
62. Обсяг, інтенсивність та зміст спілкування викладача зі студентами.
63. Сутність та структура педагогічного такту. Методи розв’язування педагогічних конфліктів.